

ön asettaman toimikunnan esityksen pohjalta. Lauantaisulke-
mista kokeiltiin Alkon Turun,
Salon ja Naantalin paikallisosas-
toissa 1.3.—31.10.1977. Tämän
ja myöhempien valtakunnallisten
kokeilujen antamien tulosten pe-
rusteella Alkon hallintoneuvosto
teki vuoden 1980 lopulla päätök-
sen, jonka mukaan kaikki alkoholi-
myymälät pidetään kiinni kesä-
lauantaisin.

Liikeneraittius- kampanja

Toukokuussa käynnistyi laaja
rattijuopumuksen vähentämiseen
tähtäävä kampanja tunnukse-
naan JOS OTAT, ET AJA. JOS
AJAT, ET OTA. Kampanja to-
teutetaan liikenneministeriön, si-
säasiainministeriön, Liikennetur-
van ja Alkon yhteistyönä.

Sanomaa tuodaan esiin mm.
ilmoittelemalla päivä-, aikakaus-
ja paikallislehdissä. Lisäksi aihet-
ta käsitellään tietoisuissa, ulko-
mainonnassa sekä julistein ja tar-
roin. Kampanjan tunnus on esil-
lä myös Alkon kasseissa. Kam-
panjan kohderyhmänä ovat eriy-
tisesti nuoret kuljettajat.

Liikenneministeri Matti Pu-
hakka tähdensi itsekontrollin
merkitystä samoin kuin ympäris-
tökontrollin merkitystä pyrittäes-
sä vähentämään rattijuoppoutta.
Hän totesi, että turvallisuutta li-
säävät liikenneasenteet tulisi ky-
etä luomaan jo autokouluvai-
heessa.

Sisäasiainministeri Matti Lut-
tinen totesi tiedotustilaisuudessa,
että poliisi on pyrkinyt voimak-
kaasti lisäämään liikennevalvon-
nan määrää. Kun huomattaviin
poliisin henkilöstövoimavarojen
lisäykseen ei lähivuosina ole mah-
dollisuuksia, on päähuomio
suunnattava liikennevalvonnan

laatuun.

Vuonna 1983 poliisin tietoon
tuli 23 056 liikennejuopumusta-
pausta eli 7,6 prosenttia enem-
män kuin toissa vuonna. Törkei-
tä rattijuopumustapauksia poliis-
in tietoon tuli 14 347, mikä on
9,8 prosenttia enemmän kuin
vuonna 1982.

Jouko Manninen

Perusteellisesti perheväkivallasta

*Peltoniemi, Teuvo: Perheväki-
valta. Otava 1984*

Perheväkivalta on vanha ilmiö,
johon eri viranomaiset ja hoito-
järjestelmät ovat joutuneet otta-
maan kantaa jo kauan. Keskuste-
lu julkisuudessa on melko uutta,
ja sille näyttää tällä hetkellä ole-
van yhteiskunnallisia tilauksia.
Perheväkivallasta puhutaan pal-
jon ilman perustietoja, ennako-
luoloin ja väärin käsityksin, mikä
vaikeuttaa sosiaalisiksi ongel-
maksi määritellyn ilmiön ym-
märtämistä.

Teuvo Peltoniemi pyrkii kirja-
saan osoittamaan monet käsityk-
set perheväkivallasta vääriksi,
monet rikotut myytit tosiksi ja
uudet käsitykset ainakin yhtä
harhaisiksi kuin vanhat.

Peltoniemi on 1970-luvun lop-
pupuolelta alkaen vaikuttanut
artikkeleillaan, tutkimuksillaan,
radio-ohjelmillaan perheväkival-
tailmiön jäsentämiseen. Hän on
tuonut keskusteluun tutkimustie-
toa ja käytännön kokemusta sekä
Suomesta että ulkomailta. Perhe-
väkivalta-kirja on synteesi tästä
kaikesta. Sellaisena helppolukui-
nen, vaikkakin perheväkivallan
laajasta määrittelystä ja monista
näkökulmistaan johtuen välistä
vaikeasti kokonaisuudeksi hah-
mottuva.

Peltoniemi kuvaa hänelle tut-

kijana ja toimittajana ominaisella
tavalla laadullisin tiedoin, vapaa-
muotoisiin haastatteluihin ja ob-
servointimenetelmään pohjautu-
en perheväkivaltaa sellaisena,
kuin se tulee poliisin, oikeuslai-
toksen, sosiaali- ja terveyden-
huollon ja turvakotien tietoon.
Hän käyttää runsaasti väkivallan
uhrien, tekijöiden ja käsittelijöi-
den suoria lainauksia, jopa niin
paljon, että ne vievät liiaksi tilaa
kirjoittajan omilta analyyseilta ja
pohdintoilta. Kun hän niitä te-
kee, ne pääosin ovat järkeviä ja
perusteltuja. Johtopäätösten te-
keminen jää kuitenkin suurelta
osin lukijan tehtäväksi.

Peltoniemi tuo oman panok-
sensa keskusteluun, jossa vaadi-
taan, että lapsia tulisi voida en-
tistä paremmin suojella väkival-
taisilta isiltään ja äideiltään, van-
hempia toisiltaan ja lapsiltaan.
Kirjan kautta välittyy hyvä kuva
niistä moniongelmakodeista, joi-
hin poliisi viikonloppuisin tekee
rauhoituskäyntejä, ja niistä Pavi-
toimiston asiakkaista, joiden on-
gelmana on hoitoa vaativan alko-
holin käytön ohella väkivaltai-
suus kotona.

Helposti tehtäväksi johtopää-
tökseksi jää, että yhteiskunnan
erilaisten palveluorganisaatioi-
den mahdollisuuksia auttaa krii-
seissä olevia perheitä tulisi pa-
ranta. Edellytykset käydä avoi-
mempaa ja jäsentyneempää kes-
kustelua erimielisyyttä aiheutta-
neista keinoista voivat Peltonie-
men kirjan kautta mahdollisesti
parantua. Tästä syystä kirjaa voi
mieliihyvin suositella yhtä hyvin
toiminnan suunnittelijoille, käy-
tännön kenttätyöntekijöille kuin
alalle valmistuville opiskelijoil-
lekin.

Kirjoittaja nostaa oleellisina
esiin seuraavat kysymykset: Säi-
lyykö perheväkivalta sosiaalisena
ongelmana? Tarvitaanko perhe-
väkivallan käsittelyä varten uusia
järjestelyjä?

Suomessa valmistellaan par-

haillaan uutta päihdeongelmaisten huoltoa koskevaa lakia. Lain valmisteluprosessin aikana on pohdittu hoitoa vaativan päihdeongelman yhteydessä esiintyvää perheväkivaltaa pakkohoidon perusteena. Kirjasta etsii vastauksia lainsäädännönkin pulmiin, jotka koskevat tahdonvastaisia toimenpiteitä, hoitoaikoja, päätöksentekoon osallistuvia viranomaisia. Kirja tarjoaa aineistoa päätöksenteon tueksi, muttei kovinkaan paljon valmiita vastauksia. Eipä sitä tältä kirjalta kaiketi voisi edellyttääkään. Peltoniemi korostaa aivan oikein, ettei perheväkivaltaa voi eristää muusta sosiaalihuollosta, terveydenhoidosta tai oikeuslaitoksesta. Vielä vähemmän sopii tarkastella turvakoteja tai pahoinpitelylainsäädäntöä ainoina ratkaisuin perheväkivaltaongelmaan. Hoito-, huolto- ja kontrollijärjestelmien välillä vallitsee yhteiskunnallisia näkemyseroja, joihin myös perheväkivalta on sovitettava.

Toimenpiteitä — niin sosiaali- ja terveydenhuollon kuin rikkinäalipoliittisia — suunniteltaessa on otettava huomioon yhtä aikaa uhri, tekijä, yhteiskunta ja näiden kaikkien vuorovaikutus. Perheväkivaltilanteet ovat hyvin erilaisia, ja jo tämä tekee ymmärrettäväksi sen, ettei niiden jäykkä automaattinen käsittely voi johdattaa minkään osapuolen kannalta järkevään lopputulokseen. Yksinkertaisia ratkaisuja ei ole, yhtä vähän kuin on olemassa yksinkertaista kokonaiselvitystä koko perheväkivaltailmiöstä. Tämän Peltoniemen kirjakin osoittaa.

Kirjan keskeisiä opetuksia on, että perheväkivaltaa tulee lähestyä ongelmakeskeisesti eikä yksinomaan oirekeskeisesti. Kirjassa esitellään Suomen olosuhteita-kin ajatellen lupaava ulkomailla kehitelty poliisin ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyössä toteuttama perheväkivallan sovitelumalli, jonka kokeilun soisi

käynnistyvän Suomessa.

Perheväkivalta-kirja palvelee useita perheväkivaltaan liittyviä tahoja, mutta palvelisi kenties vieläkin paremmin hieman tiiviimpänä, pohtivampana ja josakin määrin kaiken kattavuuteen pyrkimisestä luopuen.

Lasse Murto

Kristillinen päihdehuolto kokoaa rivejään

Lähemmäs kolmisenkymmentä järjestöä, runsaat viitisenkymmentä asuntolaa, hoitokotia ja avohuoltoasemaa, suunnilleen kaksi ja puolisataa työntekijää ynnä vapaaehtoisia, reilut 1 900 asuntola- ja hoitokotipaikkaa — siinä kristillisten päihdehuoltojärjestöjen koko kirjo maassamme.

Kristillisten järjestöjen osuus maamme päihdehuollon ei-kapallisista erityispalveluista asuntola- ja hoitokotitoiminnassa on noin 40 prosenttia. Saman verran paikkoja on kunnallisilla yksiköillä, ja loput parisenkymmentä prosenttia jakavat keskenään yleisaatteelliset järjestöt ja valtio.

Mainitut luvut eivät merkitse sitä, että neljällä asiakaspaikalla kymmenestä harjoitettaisiin erityistä ”kristillistä hoitoa”; kristilliseksi julistautunut järjestö voi käytännössä hakea hoitoideologiansa muualta.

Vaikka kristillinen järjestötoiminta päihdehuollon alueella on jo sata vuotta vanhaa, sen asema suomalaisessa päihdehuollossa on ollut hahmottumaton. Syynä on kentän hajanaisuus. Järjestöt ovat pieniä ja toimivat eri puolilla maata. Yhteistoiminta ja yhteinen esiintyminen ovat puuttuneet.

Hajanaisuuden seuraukset

1970-luvun jälkimmäisellä puoliskolla järjestöissä nähtiin, mihin hajanaisuus oli johtanut: Kristillistä päihdehuoltoa ei ollut otettu mukaan yhteenkään neuvottelukuntaan tai työryhmään, siltä ei koskaan pyydetty lausuntoa, se ei ollut juuri koskaan kuultavana uudistuksia tehtäessä, sitä ei otettu huomioon tiedotuksessa eikä tutkimuksessa, sitä ei esitelty omana hoitovaihtoehtonaan juuri missään yhteydessä jne.

Toisaalta nähtiin se tosiasia, että vain harvalla yksittäisellä järjestöllä on tietoa, taitoa ja kapasiteettia esimerkiksi koulutuksen järjestämiseen.

Näistä syistä järjestöissä virisi tarve yhteistoimintaan. Järjestöjen parista valittu laaja, edustuksellinen toimikunta päätyi yksimielisesti ehdottamaan, että kristillinen raittius- ja päihdehuoltojärjestö Sininauhaliitto ry. muuttaisi toiminta-ajatustaan ja sääntöjään siten, että se voisi toimia kristillisen päihdehuollon keskusliittona.

Yhteistoiminta-alueiksi hahmotettiin seuraavat kokonaisuudet:

- koulutus
- konsultointi
- edunvalvonta
- tutkimus
- tiedotus
- hoitoyhteistyö.

Jo 19 järjestöä mukana

Järjestäytymiskehitys oli tämän jälkeen yllättävän nopea. Vuoden parin sisällä kaikkiaan 19 pientä ja keskisuurta kristillistä järjestöä oli liittynyt Sininauhaliitto ry:hyn. Järjestö saavutti myös tunnustusrajat ylittävän luottamuksen; luterilaisten järjestöjen lisäksi mukaan tuli pari helluntailaista järjestöä ja yksi vapaakirkollinen. Jäsenyyteen